

From: Nina Hanne Holst
Sent: 11 Sep 2014 11:42:58 +0000
To: Karsten Borg Jensen
Cc: Yvonne Korup
Subject: Skifergas - VU projektbeskrivelse.docx

Kære Karsten

Som aftalt kommer her mit allerførste bud på en projektbeskrivelse for en videnskabelig undersøgelse af skifergas , jf. også vedlagte bestilling fra dep. Jeg vil som sagt gerne have jeres eventuelle kommentarer i løbet af i morgen. Jeg arbejder lidt videre med bemærkningerne omkring organiseringen i projektbeskrivelsen men har ikke meget mere ifht hvad en sådan undersøgelse fagligt set bør indeholde.

t.o. vedlægger jeg også et udkast til forklæde til dep, hvor I kan se nogle af de andre processuelle tanker, vi har gjort os indtil nu.

Mvh. Nina
Nina Holst
Funktionsleder
Tværgående planlægning
Dir tlf: (+45) 72 54 47 40
Mobil: (+45) 26 17 29 92
nihho@nst.dk

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00
www.naturstyrelsen.dk

Til departementschefen	Tværgående planlægning
RØD	J.nr.
Frist:	Ref. nihho
	Den 11. september 2014

Godkendt af

DEP J.nr.	Styrelse omr. chef	Styrelse Direktion
?	SAKJA	

Ministeren

Skifergas - projektbeskrivelse for en videnskabelig undersøgelse

Indstilling

Det indstilles, at departementet:

- ./.
- godkender vedlagte projektbeskrivelse og
  - sender den i høring hos KEBMIN samt
  - afklarer spørgsmålet om KEBMINs eventuelle medfinansiering

Problem

Der er i ØU den [xx.xx] taget beslutning om, at NST overtager VVM-myndighedskompetencen for projekter, der omhandler frakturering i forbindelse med efterforskning af skifergas på land. Samtidig hermed tog ØU beslutning om, at der skal udarbejdes en videnskabelig undersøgelse hvori eksisterende viden om efterforskning og indvinding af skifergas sættes i relation til specifikke forhold i [Danmark, herunder den danske geologi/Frederikshavn, herunder geologien i området.] Denne undersøgelse skal være færdig [i 1. kvartal 2015]. Der udestår p.t. en afklaring af a) undersøgelsens omfang (se projektbeskrivelsen), b) om DCE kan udføre den samt c) pris og finansiering.

Status

Det vides endnu ikke, om DCE har den faglige kapacitet til at udføre undersøgelsen. Det skal afklares i dialog med DCE, når MIM og KEBMIN sammen har defineret opgaven, og bør efter Naturstyrelsens vurdering først ske efter ØU har truffet endelig beslutning, hvorfor der endnu ikke er taget kontakt til DCE.

Hvis DCE har den faglige kapacitet, og den er ledig, så kan DCE i princippet begynde at løse opgaven med det samme. Det efterlader så spørgsmålet om finansieringen af opgaven. Der er som udgangspunkt to finansieringsmåder:

- 1) MIM finder nye konsulentmidler, som kan anvendes til at købe ydelsen hos DCE.
- 2) Opgaven indgår i rammeaftalen.

Det vil være vanskeligt at finde ledig kapacitet i rammeaftalen 2014 til en så stor rådgivningsopgave - bedste bud er ca. 1 mio. kr. Der vil skulle ske en omprioritering af opgaver, hvilket kan være vanskeligt så sent på året. Kan opgaven vente til 2015, så kan opgaven indarbejdes i rammeaftalen 2015, hvor vi står foran at skulle indmelde nye opgaver til rammeaftalen 2015. Problemet er fortsat, at der ikke er meget råderum i rammeaftalen, så der vil skulle omprioriteres gamle opgaver for 1 mio. kr. for at få plads til en ny opgave til 1. mio. kr. Opgaven kan så først igangsættes i 2015.

Kommentar [nihho1]: Det bør overvejes, hvorvidt undersøgelsen skal være specifikt rettet mod den konkrete sag, eller være mere generel for Danmark som sådan.

Kommentar [nihho2]: Hvad står der i seneste ØU-cover?

En løsning kunne være, hvis opgaven skal i gang nu og her, at starte på en mindre del af opgaven i 2014 ved konsulentpenge, og så arbejde på at få den resterende del af opgaven ind i rammeaftalen 2015.

Nye rådgivningsopgaver i rammeaftalen skal **udbudsvurderes**.

Så det er ikke helt uproblematisk at få opgaven ind i rammeaftalen, men hvis det er MIMs topprioritering i 2015 rammeaftalen, så er der selvfølgelig muligheder, men det vil koste løsning af andre opgaver hos DCE.

Løsning – Strategi og proces

Vedlagte projektbeskrivelse er Naturstyrelsens bud på omfang af og forudsætninger for den videnskabelige undersøgelse. Projektbeskrivelsen bør afklares med KEBMIN.

DCE kontaktes om opgaveløsningen og prisen herfor, når regeringen har meldt beslutningen om den ny myndighedskompetence ud.

Departementet afklarer, om KEBMIN fortsat er villig til at medfinansiere undersøgelsen og om/i hvilket omfang, der skal ske en omprioritering af rammeaftalen med DCE.

Økonomi

Der udestår fortsat en afklaring af, hvor meget en sådan undersøgelse vil koste, og hvor finansieringen skal findes.

Pressestrategi

Ikke relevant p.t. for denne sag. Eventuelle henvendelser om skifergas fra pressen, henvises til kontorchef **Sanne Kjær**.

Kommentar [nihho3]: Bemærk at Bent som sidder med DCEs rammeaftale gør opmærksom på at indsamling af eksisterende viden nok vanskeligt kan betragtes som forskning, og dermed fritaget for udbud.

Kommentar [nihho4]: Når vi får den famøse kommunikationslinje...

From: Thomas Skovgaard Mortensen
Sent: 11 Sep 2014 12:45:22 +0200
To: Nina Hanne Holst;Helle Ina Elmer
Subject: [Sag til DEP] Bestilling: Udkast til projektbeskrivelse og forslag til finansiering af skifergas-undersøgelse (MIM Id nr.: 1333286)
Attachments: Bilag 1 ØUcover om skifergas godkendt af KB 090914.docx, Datafil må ikke slettes #3088 (Departementet).xml, Bestilling #3088 (Departementet).pdf, Bilag 1 - Bemærkning fra DEP.html
Importance: High

[Klima-, Energi- og Bygningsministeriet]
[Miljøministeriet]
[Erhverv- og Vækstministeriet]
[Finansministeriet]

Skifergas - myndighedsovertagelse og status

---

10. september 2014

Problem

Der ønskes stillingtagen til, om Miljøministeriet skal overtage myndighedskompetencen fra Frederikshavns Kommune vedr. vurdering af virkninger på miljøet (VVM), når Total og Nordsøfonden ansøger om tilladelse til en fase 2 med kortvarig prøveproduktion med anvendelse af frakturering (*fracking*) i den samme boring. Desuden ønskes stillingtagen til udarbejdelse af et statusnotat på international viden om skifergas relateret til en dansk kontekst.

Baggrund

Der er, jf. undergrundsloven, i 2010 udstedt to tilladelser til det franske energiselskab Total og statens olie- og gasselskab Nordsøfonden med henblik på at efterforske, om der findes naturgas i skiferlag (skifergas) i 40 kommuner: I Nordjylland har rettighedshaveren forpligtet sig til en efterforskningsboring og i Nordsjælland til en indledende 2D seismisk undersøgelse. Tilladelserne gives ifølge undergrundsloven som tilladelser med eneret til efterforskning og indvinding af kulbrinter for et nærmere bestemt område. Ifølge fast praksis gives tilladelserne ikke med et specifikt efterforskningsmål (fx skifergas) og efter forelæggelse for et af Folketinget nedsat udvalg i Folketinget. Rettighedshaveren har ret til at få tilladelsen forlænget med henblik på indvinding, hvis fundet er kommercielt, og selskaberne agter at foretage indvinding.

En tilladelse til efterforskning og indvinding af kulbrinter fritager ikke selskaberne for at indhente de tilladelser og godkendelser, der i øvrigt er nødvendige i medfør af miljølovgivningen og anden lovgivning. Hvis selskaberne bag en tilladelse ikke kan indhente de nødvendige tilladelser eller opfylde de krav, som lovgivningen fastsætter, herunder miljø- og sikkerhedsmæssige krav, vil det i sin yderste konsekvens – som for andre lignende projekter – kunne indebære, at selskaberne ikke vil kunne indvinde en eventuel forekomst.

I juni 2012 besluttede SRSF-regeringen at indføre en pause for udstedelse af nye tilladelser på land til efterforskning og indvinding af olie og gas, hvor målet er naturgas i skiferlag, indtil der foreligger en evaluering af de konkrete danske erfaringer fra den planlagte boring i Frederikshavn Kommune (efter fase 2) og der vil foreligge nye internationale analyser. Pausen blev indført for at undersøge muligheden for at fremme en produktion af skifergas, der kan ske sikkerheds- og miljømæssigt fuldt forsvarligt.

Det skal nøje undersøges, hvordan en prøveproduktion med anvendelse af frakturering og evt. indvinding vil påvirke miljøet, inden den sættes i gang. Boremetoden, som anvendes i forbindelse med efterforskning efter og indvinding af

skifergas, adskiller sig ikke fra den, som anvendes i forbindelse med boring af geotermi- eller konventionelle olie- og gasboringer. Forskellen består i, at der skal anvendes en større mængde væske under fraktureringsprocessen i forbindelse med produktion af skifergas, og at en udbygning af en skifergasforekomst kræver et større antal boringer.

De risici, der kan være forbundet med skifergasaktiviteter er, at kemikalier kan forurene grundvand og overfladevand, spørgsmål om håndtering af spildevand, (mine)affald ved udvinding og deponering samt evt. radioaktivitet ved opboring af radioaktive stoffer (uddybet i bilag 2). Hertil kommer de landskabelige hensyn.

På baggrund af en VVM-redegørelse godkendte Frederikshavns Kommune d. 25. juni 2014, at Total og Nordsøfonden kan gennemføre fase 1 af en dyb efterforskningsboring efter skifergas. Den øverste del af boringen forventes påbegyndt vest for Sæby ultimo september/primus oktober 2014, mens den dybe del af boringen planlægges påbegyndt i januar 2015. I fase 1 udtages prøver af skiferlagene, som forventes at ligge i 3500-4000 meters dybde. Denne første boring vil vise, om der er skifergas i undergrunden.

Det er forventningen, at Total og Nordsøfonden i september 2014 anmelder en kortvarig prøveproduktion med frakturering af skiferlagene, hvilket kræver en ny VVM-redegørelse. Dermed indledes VVM-proceduren for fase 2. På baggrund af analyseresultater af prøver fra boringen kan Total og Nordsøfonden afslutte VVM-redegørelsen for fase to og beslutte, om de ønsker at gennemføre en kortvarig prøveproduktion med frakturering af skiferlagene i den samme dybe boring. Hvis der gives VVM-tilladelse, forventes fase 2 ifølge Total gennemført tidligst i anden halvdel af 2015.

Efter en eventuel efterforskningsboring og en kortvarig prøveproduktion med anvendelse af frakturering kan det vise sig, at der vil blive behov for yderligere efterforskning inden selskaberne kan træffe beslutning om, hvorvidt der er grundlag for produktion/indvinding. Såfremt selskaberne ønsker at fortsætte efterforskningsarbejdet, forudses det, at der bliver tale om bl.a. en længerevarende prøveproduktion fra en boring. Selskaberne har tidligere udtalt, at en egentlig kommerciel produktion af skifergas først kan blive relevant efter 2020.

Ifølge gældende bestemmelser er Frederikshavn Kommune også VVM-myndighed for fase 2 af boringen, mens Miljøministeriet er VVM-myndighed for en mulig kommende kommerciel indvinding/produktion, hvor frakturering også vil blive anvendt.

Det vides endnu ikke, om der er skifergas i den danske undergrund. På baggrund af data fra De Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) har Den Amerikanske Geologiske Undersøgelse (USGS) i december 2013 skønnet, at der teknisk kan produceres 186 mia. m³ naturgas fra danske skiferlag – heraf ca. 67 mia. m³ naturgas på land. Det er dog ikke vurderet, om der er kommerciel baggrund herfor. Det svarer ca. til, hvad der i perioden 1972–2013 samlet er produceret fra gasfelterne i den danske del af Nordsøen.

Usikkerheden i estimatet er +/- 100 pct. Det kan således vise sig, at der ikke kan produceres naturgas fra skiferlag i Danmark.

Løsning

De økonomiske konsekvenser af forslaget fremgår af tabel 1.

Tabel 1	2015	2016	2017	Finansiering
Midler til Miljøministeriet: årsværk og ekstern faglig bistand om de miljømæssige aspekter af skifergas	5,9	4,4	4,4	[Egen ramme i MIM]
Statusnotat om skifergas i Danmark	1			[Egen ramme i KEBMIN og MIM]
I alt (mio. kr.)	6,9	4,4	4,4	

Statens myndighedsovertagelse i forbindelse med skifergas

Miljøministeren ændrer VVM-bekendtgørelsen således, at Miljøministeriet overtager myndighedskompetencen (opgaver og beføjelser) vedr. vurdering af virkninger på miljøet (VVM) i alle sager om frakturering i forbindelse med efterforskning eller udvinding af skifergas. Dvs. også når Total og Nordsøfonden efter forventning i september 2014 ansøger om tilladelse til fase 2 med en kortvarig prøveproduktion med frakturering (*fracking*) i efterforskningsboringen efter skifergas i Nordjylland. Bekendtgørelsesændringen foretages med henvisning til, at

- staten ejer undergrunden
- det var regeringen, der i 2010 gav Total og Nordsøfonden tilladelse til efterforskning og indvinding
- skifergas kan ændre Danmarks energiforsyning – og dermed potentielt landets samlede energiforsyningssikkerhed og økonomi. Det er regeringen, der tilrettelægger den nationale energipolitik
- for Frederikshavn Kommune er det en teknisk stor og kompleks sag, der kræver særlig og betydelig miljømæssig sagkundskab
- der er i Frederikshavn Kommune et ønske om, at Miljøministeriet overtager sagen, idet der er tale om national energipolitik

Ved en VVM-anmeldelse om fase 2 fra selskaberne samt en bekendtgørelsesændring vil Miljøministeriet i perioden 2015-2017 skulle varetage nye myndighedsopgaver forbundet med gennemførelsen af fase 2, en eventuel yderligere efterforskning inden en eventuel kommerciel produktion af skifergas samt i forbindelse med forventet øget betjening af Folketinget, mv. Dette vil medføre behov for at afsætte 5,9 årsværk i 2015, 4,8 i 2016 og 4,4 i 2018 samt midler til ekstern, faglig bistand på 2 mio. kr. i 2015, 1 mio. kr. i 2016 og 2 mio. kr. i 2017. Udgifterne finansieres [inden for Miljøministeriets egen ramme].

Statusnotat på international viden om skifergas relateret til en dansk kontekst

Når de samlede resultater fra efterforskningsboringen foreligger (fase 1 samt evt. fase 2), foretages en samlet evaluering af danske erfaringer; jf. beslutningen i Økonomiudvalget i juni 2012. Nye internationale erfaringer vil også blive inddraget. Folketinget er d. 18. juni 2012 og 24. april 2013 blevet lovet en sådan evaluering. På baggrund af evalueringen kan regeringen foretage en vurdering af, om der igen kan udstedes nye tilladelser til efterforskning og indvin-

ding af skifergas på land, svarende til beslutningen i Økonomiudvalget i juni 2012. En evaluering vil formentlig kunne gennemføres i 2016.

I VVM-processen for en fase 2 af efterforskningsboringen samt til brug for evalueringen til Folketinget vil et dansk statusnotat om skifergas i Danmark og om internationale erfaringer være gavnligt. Notatet skal bl.a. belyse de mulige miljøpåvirkninger fra efterforskning og indvinding af skifergas på land i Danmark, herunder mulige påvirkninger på grundvand (drikkevand) og overfladevand, udledning til luften, affald (herunder naturligt forekommende radioaktive stoffer), jordskælv, transport-udfordringer, arealforbrug, støj mv. I statusnotatet gøres også rede for den eksisterende viden om, hvordan mulige negative miljøpåvirkninger kan imødegås. Det vil også blive belyst, hvordan eksempler på anlæg i borings- og produktionsfasen, transportveje mm. vil påvirke landskabet i en eventuel indvindingsfase, herunder mulighederne for at reducere de visuelle påvirkninger.

Notatet vil basere sig på eksisterende viden. Se uddybet beskrivelse i *bilag 2*. Miljøministeriet igangsætter udarbejdelse af statusnotat for skifergas og ned-sætter en følgegruppe med deltagelse af bl.a. af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet. Statusnotatet finansieres af Klima-, Energi- og Bygningsministeriet samt Miljøministeriet i fællesskab.

Det **indstilles**, at

- Miljøministeriet ved bekendtgørelsesændring fremover har VVM-myndighedskompetencen for alle sager vedr. kortvarig prøveproduktion i efterforskningsboringer med *fracking* – dvs. også i Frederikshavn Kommune, når Total og Nordsøfonden ansøger om VVM-tilladelse til en sådan
- Miljøministeriet igangsætter udarbejdelse af statusnotat for skifergas. Statusnotatet skal være færdigt 1. kvartal 2015.

Procedure

Miljøministeriet meddeler Frederikshavn Kommune den kommende bekendtgørelsesændring.

Kommunikation

Miljøministeren offentliggør beslutningen vedr. overtagelse af VVM-myndigheden for fasen vedr. efterforskning med *fracking*.

Svar på pressehenvendelser koordineres mellem Klima-, Energi- og Bygningsministeriet og Miljøministeriet. Svar følger fælles kommunikationslinje (*bilag 4*).

Bilag 1: Myndighedsovertagelse ifm skifergas

10. september 2014

I den konkrete sag i Frederikshavns Kommune forventes Total og Nordsøfonden i september 2014 at anmelde efterforskning ved frakturering og kortvarig prøveproduktion og dermed indlede VVM-proceduren for fase 2.

Alle aktiviteter vedrørende skifergas – efterforskningsboringer uden frakturering, efterforskning ved frakturering og indvinding ved frakturering – er omfattet af planlovens regler om vurdering af virkninger på miljøet (VVM). Kommunen er VVM-myndighed for efterforskningsboringer (inkl. frakturering i disse), mens Miljøministeriet er VVM-myndighed for indvindingsboringer og anlæg.

For så vidt angår efterforskningsboringer uden frakturering er disse omfattet af VVM-reglernes screeningspligt og omfattes kun af VVM-pligten, hvis den stedlige kommune vurderer, at den konkrete dybdeboring potentielt vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Dette blev tilfældet i Frederikshavns Kommune ved beslutning d. 27. februar 2013 vedrørende fase 1 af en dyb efterforskningsboring uden frakturering. Ingen tidligere, lignende prøveboringer på land i Danmark (efter olie, gas og geotermi) har afstedkommet et krav om VVM-redegørelse.

Miljøministeren ændrede 1. juli 2012 VVM-bekendtgørelsen, så frakturering i forbindelse med efterforskning efter skifergas blev obligatorisk VVM-pligtigt. Pt. er den stedlige kommune myndighed for VVM i efterforskningsfasen. Efterforskning og prøveboringer med frakturering er ikke miljøgodkendelsespligtige aktiviteter.

Ministeren ændrede i december 2012 godkendelsesbekendtgørelsen til miljøbeskyttelsesloven, så Miljøministeriets styrelser vil overtage sagsbehandlingen, hvis der ønskes kommerciel indvinding af skifergas. Ændringen indebærer, at Miljøministeriet nu er miljøgodkendelses- og VVM-myndighed for disse sager.

Ved en ændring af VVM-bekendtgørelsen vil miljøministerens afgørelser kunne påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

En bekendtgørelsesændring vil sikre en ensartet behandling af eventuelt flere teknisk komplicerede og miljømæssigt 'videntunge' skifergassager.

Hvis der ikke foretages bekendtgørelsesændring og Frederikshavn Kommune fortsat derfor jf. gældende regler er VVM-myndighed for en kommende anden fase, vil kommunen under alle omstændigheder kunne trække på statens faglige ekspertise vedr. miljø og undergrund.

Bilag 2: Statusnotat på international viden om skifergas relateret til en dansk kontekst

10. september 2014

Efterforskning efter naturgas i skiferlag (skifergas) i den danske undergrund er igangsat. I andre europæiske lande efterforskes også efter skifergas, mens nogle lande har indført stop for frakturering (fx Frankrig). I USA og i Canada produceres skifergas i kommercielle mængder.

Ved indvinding af skifergas anvendes frakturering (*fracking*); en teknik; der i USA har medført en række miljømæssige udfordringer. Især brugen af kemikalier, risikoen for forurening af grundvandet samt de store mængder vand, der bruges ved frakturering, har givet anledning til skepsis. Desuden debatteres udledningen af metan og radioaktivt affald i forbindelse med skifergasproduktion.

Der findes en meget omfattende mængde rapporter og videnskabelige artikler om skifergas – i europæisk sammenhæng foranlediget af bl.a. Europa-Kommissionen og UK.

På denne baggrund udarbejdes et statusnotat, som f.eks. kan tage udgangspunkt i rapporter/studier udarbejdet af IEA, EU-Kommissionen og UK, hvori eksisterende viden om skifergas sættes i relation til den danske geologi. Notatet skal bl.a. belyse de mulige miljøpåvirkninger fra efterforskning og indvinding af skifergas i Danmark, herunder mulige påvirkninger på grundvand (drikkevand) og overfladevand, udledning til luften, affald (herunder naturligt forekommende radioaktive stoffer), jordskælv, transport-udfordringer, arealforbrug, støj mv. I statusnotatet gøres også rede for den eksisterende viden om, hvordan mulige negative miljøpåvirkninger kan imødegås.

Statuspapiret skal være færdigt 1. kvartal 2015.

Bilag 3: Myndighedsfordeling

10. september 2014

Der gælder i dag følgende myndighedsfordeling mellem Klima-, Energi- og Bygningsministeriet og Miljøministeriet:

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

- meddeler jf. undergrundsloven tilladelser til efterforskning og indvinding af kulbrinter. Tilladelserne gives ifølge undergrundsloven som tilladelser med eneret til efterforskning og indvinding af kulbrinter for et nærmere bestemt område. Ifølge fast praksis gives tilladelserne ikke med et specifikt efterforskningsmål (fx skifergas) og efter forelæggelse for et af Folketinget nedsat udvalg. Rettighedshaveren har ret til at få tilladelsen forlænget med henblik på indvinding, hvis fundet er kommercielt, og selskaberne agter at foretage indvinding
- godkender udstyr, program og udførelsesmåde i forbindelse med arbejder, der udføres i forbindelse med virksomhed omfattet af undergrundsloven, herunder boringer. Den øverste del af boringen i Nordjylland blev godkendt i september 2014. Den dybe del af boringen forventes godkendt i oktober/november 2014 afhængigt af, hvornår boreprogram for den dybe del af boringen foreligger.

Miljøministeriet

- har det overordnede ansvar for de VVM-regler, der skal overholdes i skifergas-efterforskningen og evt. indvinding (Naturstyrelsen)
- har som overordnet ansvarlig for VVM-reglerne en generel vejledningspligt af kommunen, hvis kommunen er VVM-myndighed på efterforskning med frakturering (Naturstyrelsen)
- høres som berørt myndighed over VVM-projekter, hvor andre myndigheder er VVM-myndigheder (Naturstyrelsen)
- overtager sagsbehandlingen, hvis der ønskes kommerciel indvinding af skifergas, eftersom Miljøministeriet er miljøgodkendelses- og VVM-myndighed for disse sager (Miljøstyrelsen).

Bilag 4: Kommunikationslinje

10. september 2014

Regeringen følger følgende fælles kommunikationslinje:

- Vi er i regeringen enige om, at eventuelle forekomster af skifergas kan bidrage til energiforsyningen i Danmark, såfremt al efterforskning og indvinding af skifergas foregår miljø- og sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt.
- Vi er bevidste om, at frakturering af undergrunden med henblik på at efterforske efter eller indvinde skifergas potentielt kan være forbundet med en række miljø- og sikkerhedsmæssige risici, der bekymrer mange borgere
- Vi mener, det fremover bør være staten og ikke den enkelte kommune, der er myndighed for VVM-tilladelser, når det gælder efterforskning efter skifergas med anvendelse af frakturering. Derfor overtager miljøministeren nu den myndighedsopgave, som knytter sig til efterforskning med frakturering, og som før har ligget i kommunerne
- Lige nu ved vi ikke, om der findes gas i de danske skiferlag og i givet fald, om der er nok til en egentlig kommerciel produktion. Så vi kan ikke på nuværende tidspunkt spå om, hvorvidt indvinding bliver aktuel i Danmark
- I 2010 fik Total og Nordsøfonden eneretstilladelse til efterforskning og indvinding af skifergas i Nordjylland og Nordsjælland
- Frederikshavns Kommune gav i juli 2014 – på baggrund af en fuld VVM-redegørelse – VVM-tilladelse til en indledende prøveboring, som nu forberedes
- Hvis hele efterforskningsfasen kan gennemføres miljø- og sikkerhedsmæssigt forsvarligt og alle nødvendige tilladelser er indhentet, har selskaberne ret til at indvinde
- Vi har besluttet at gennemføre en undersøgelse af de miljørisici, der er forbundet med efterforskning og indvinding af skifergas i Danmark – og den mulige håndtering af disse
- Hertil kommer, at når de samlede resultater fra efterforskningsboringen i Frederikshavns Kommune foreligger, vil regeringen foretage en evaluering og som lovet sende den til Folketinget
- Regeringen står ved sit mål om 100 pct. vedvarende energi i 2050. Men olie og gas vil spille en central rolle i energiforsyningen en del år frem, og brug af naturgas er mere klimavenligt end kul – der udledes mindre CO₂ fra afbrænding af gas end kul.
- Desuden vil statslige indtægter fra olie- og gasproduktion kunne være til gavn for vores velfærd og samfundsøkonomi

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<RequisitionAndFriendsDTO
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema">
  <Requisition>
    <Id>3088</Id>
    <CreateDate>2014-09-11T10:40:05.403</CreateDate>
    <CreatedByUserName>Tone Madsen</CreatedByUserName>
    <CreatedByUnitName>Natur & plan</CreatedByUnitName>
    <ReceiverUserName>Bestilling - Naturstyrelsen
(Distributionsliste)</ReceiverUserName>
    <ReceiverUnitName>Bestilling - Naturstyrelsen
(Distributionsliste)</ReceiverUnitName>
    <ReturnToUserName>Tone Madsen</ReturnToUserName>
    <ReturnToUnitName>Natur & plan</ReturnToUnitName>
    <ReturnToEmail>tomad@mim.dk</ReturnToEmail>
    <SentDate>2014-09-11T10:59:50.357</SentDate>
    <Sent>true</Sent>
    <SentByUserName>Tone Madsen</SentByUserName>
    <SentByUnitName>Natur & plan</SentByUnitName>
    <EditedAfterSentDate xsi:nil="true" />
    <EditedAfterSent>false</EditedAfterSent>
    <RetractedDate xsi:nil="true" />
    <Retracted>false</Retracted>
    <SeenDate xsi:nil="true" />
    <Seen>false</Seen>
    <ExecutedDate xsi:nil="true" />
    <Executed>false</Executed>
    <AssessedDate xsi:nil="true" />
    <Assessed>false</Assessed>
    <Assessment xsi:nil="true" />
    <Approved>false</Approved>
    <Deadline>2014-09-17T20:00:00</Deadline>
    <Description>Kære skifergas-folk i NST
```

Som jeg har talt med nogle af jer om tidligere samt jf. vedlagte ØU-materiale skal der igangsættes en skifergas-undersøgelse/statusnotat. Se kort, overordnet beskrivelse i cover og bilag.

I bedes udarbejde udkast til projektbeskrivelse inkl. afrapporteringstidspunkt (se cover). Den skal være så præcis, at det er muligt for GEUS at vurdere, om de på den baggrund kan stille geologiske data frit til rådighed for MIM i denne sammenhæng (ring hvis I har brug for hjælp hér). Undersøgelsen/statusnotatet skal bla. bruges som del af MIM's faglige vurdering af en evt. kommende VVM-redegørelse af efterforskning med fracking i Frederikshavns Kommune. Derfor er afrapporteringstidspunkt afgørende.

DCE's kompetence skal i denne forbindelse afdækkes - og hvis de kan løfte opgaven, tænker vi, at de får opgaven. Dep er villig til at hjælpe med at pege på, hvad der i givet fald så evt. skal ud af rammeaftalen med DCE.

Bemærk, at det landskabelige aspekt af en evt kommende indvindingsfase også skal beskrives (dvs ikke et midlertidigt efterforskningsprojekt men det eventuelt varige). Dette kan afstedkomme, at undersøgelsen evt skal deles i to - særligt hvis DCE fx ikke kan løfte det landskabelige. En landskabelig undersøgelse skal ha afrapportering samtidigt med den anden undersøgelse.

Ring endelig hvis spørgsmål.

OBS at vedlagte cover kun er godkendt af vores minister - er stadig til godkendelse i de øvrige ministerier.

Bedste hilsner, Tone

PS - har sat Yvonne Korup fra MST cc på denne bestilling, eftersom jeg flere gange har talt med hende om undersøgelsen

```
<Status>Sent</Status>
<LastUpdatedDateTime>2014-09-11T10:59:50.357</LastUpdatedDateTime>
<LastUpdatedByUserName>Tone Madsen</LastUpdatedByUserName>
<RequisitionChoices>
  <string>Forelæggelse til departementschefen</string>
</RequisitionChoices>
</Requisition>
<Dossier>
  <Title>Bestilling: Udkast til projektbeskrivelse og forslag til finansiering af skifergas-undersøgelse</Title>
  <CreatedByUserName>Tone Madsen</CreatedByUserName>
  <CreatedDate>2014-09-11T10:40:03</CreatedDate>
  <Deadline xsi:nil="true" />
  <LastUpdated>2014-09-11T10:59:57</LastUpdated>
  <LastUpdatedByUserName>Tone Madsen</LastUpdatedByUserName>
  <SenderName>Tone Madsen</SenderName>
  <SenderEmail>tomad@mim.dk</SenderEmail>
  <CaseNumber>2014 - 7578</CaseNumber>
  <LetterDate xsi:nil="true" />
</Dossier>
<OriginalDossier>
  <Title>Udkast til projektbeskrivelse og forslag til finansiering af skifergas-undersøgelse</Title>
  <CreatedByUserName>Tone Madsen</CreatedByUserName>
  <CreatedDate>2014-09-11T10:39:51</CreatedDate>
  <Deadline xsi:nil="true" />
  <LastUpdated>2014-09-11T10:39:51</LastUpdated>
  <LastUpdatedByUserName>Tone Madsen</LastUpdatedByUserName>
  <SenderName>Tone Madsen</SenderName>
  <SenderEmail>tomad@mim.dk</SenderEmail>
  <CaseNumber>2014 - 7578</CaseNumber>
  <LetterDate xsi:nil="true" />
</OriginalDossier>
<AttachedDocuments>
  <string>Aktdokument.html</string>
  <string>Bestilling #3088 (Departementet).pdf</string>
  <string>Bilag 1 ØUcover om skifergas_godkendt af KB 090914.docx</string>
```

</AttachedDocuments>
</RequisitionAndFriendsDTO>

Bestilling #3088 (Departementet)

Oprettet: Tone Madsen (Natur & plan) d. 11-09-2014
Sendt: Tone Madsen (Natur & plan) d. 11-09-2014
Frist: 17-09-2014 kl: 20:00
Bestillingstype(r): Forelæggelse til departementschefen
Bestillingsbeskrivelse: Kære skifergas-folk i NST

Som jeg har talt med nogle af jer om tidligere samt jf. vedlagte ØU-materiale skal der igangsættes en skifergas-undersøgelse/statusnotat. Se kort, overordnet beskrivelse i cover og bilag.

I bedes udarbejde udkast til projektbeskrivelse inkl. afrapporteringstidspunkt (se cover). Den skal være så præcis, at det er muligt for GEUS at vurdere, om de på den baggrund kan stille geologiske data frit til rådighed for MIM i denne sammenhæng (ring hvis I har brug for hjælp hér). Undersøgelsen/statusnotatet skal bla. bruges som del af MIM's faglige vurdering af en evt. kommende VVM-redegørelse af efterforskning med fracking i Frederikshavns Kommune. Derfor er afrapporteringstidspunkt afgørende.

DCE's kompetence skal i denne forbindelse afdækkes - og hvis de kan løfte opgaven, tænker vi, at de får opgaven. Dep er villig til at hjælpe med at pege på, hvad der i givet fald så evt. skal ud af rammeaftalen med DCE.

Bemærk, at det landskabelige aspekt af en evt kommende indvindingsfase også skal beskrives (dvs ikke et midlertidigt efterforskningsprojekt men det eventuelt varige). Dette kan afstedkomme, at undersøgelsen evt skal deles i to - særligt hvis DCE fx ikke kan løfte det landskabelige. En landskabelig undersøgelse skal ha afrapportering samtidigt med den anden undersøgelse.

Ring endelig hvis spørgsmål.

OBS at vedlagte cover kun er godkendt af vores minister - er stadig til godkendelse i de øvrige ministerier.
Bedste hilsner, Tone

PS - har sat Yvonne Korup fra MST cc på denne bestilling, eftersom jeg flere gange har talt med hende om undersøgelsen

Bestillingsmodtager: Bestilling - Naturstyrelsen (Distributionsliste) (Bestilling - Naturstyrelsen (Distributionsliste))
Synlig for enhed: Ja
Returnér til: Tone Madsen (Natur & plan)
Bidragsydere: Skovgaard Mortensen, Thomas (thsko@nst.dk), Korup, Yvonne (yvkor@mst.dk)

Med venlig hilsen

Thomas Skovgaard Mortensen

Direktionssekretær

Direktionen

Dir tlf.: (+45) 72 54 20 07

Mobil: (+45) 41 96 94 98

thsko@nst.dk

Fra: Tone Madsen [<mailto:tomad@mim.dk>]

Sendt: 11. september 2014 11:00

Til: NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse

Cc: Thomas Skovgaard Mortensen; Yvonne Korup

Emne: Bestilling: Udkast til projektbeskrivelse og forslag til finansiering af skifergas-undersøgelse (MIM Id nr.: 1333286)

Til:

Fra:

Tone Madsen (tomad@mim.dk)

Titel:

Udkast til projektbeskrivelse og forslag til finansiering af skifergas-undersøgelse

E-mailtitel:

Tone Madsen

Specialkonsulent

Natur & plan

Mobil: (+45) 4139 2419

tomad@mim.dk

Børsgade 4

DK - 1215 København K

Tlf.: (+45) 72 54 60 00

EAN: 5798000862005

www.mim.dk